

Krst pri Savici

1. Pesnitev je izšla leta 1836 v obdobju romantike.
2. Podnaslov epa se glasi povest v verzih.
3. V Posvetilu Matiji Čopu je nakazano, da je pesnitev namenjena njegovemu najboljšemu prijatelju umrlemu 6. junija 1835.
4. Zgradba:

Delo obsega tri dele – posvetilni sonet Matiju Čopu, Uvod in Krst.

Sonet:

Sonet si je pesnik zamislil kot slovo od mrtvega prijatelja in odpoved v ljubezni. Ima tipično obliko soneta: štiri kitice – prvi dve kvartini z oklepajočo rimo, zadnji dve tercini z verižno rimo, v vseh vrsticah pa je verz laški (italijanski) enajsterec.

Uvod:

Uvod je izrazito epska, mogočna in junaška pesnitev o boju med poganskimi in krščanskimi Slovani, ki sega v čas pokristjanjevanja v 8. stoletju. Zgrajen je iz 10 tercinc (zasnova dogajanja in oris položaja vojske) + 7 tercinc (Črtomirov govor) + 9 tercinc (napad poganov, boj s krščansko vojsko, položaj po bitki) → vsega skupaj 25 tercinc in 1 kvartina.

Krst:

Krst sam je pesem odpovedi in je epsko-lirski, kjer vsebuje dvogovor, ki je celo malce dramski. Ker je tu za razliko od boja v ospredju miselnost, so tu uporabljene oktave ali stance, ki dogajanje upočasnijo. Zgrajen je iz 4 stanc (oris uvodnega položaja) + 10 stanc (opis srečne ljubezni na Blejskem otoku) + 10 stanc (prehod iz obale Bohinjskega jezera k Savici) + 11 stanc (Bogomilina pripoved o spreobrnitvi) + 13 stanc (dialog med Črtomirom, Bogomilo in duhovnikom) + 5 stanc (zaključek) → vsega skupaj 53 oktav

5. Uvod govori o dobi pokristjanjevanja na Slovenskem, ko so se pogani in kristjani bojevali. Koroški vojvoda Valjhun je bil eden mogočnih pokristjanjevalcev, ki je kruto pobijal ljudi, ki niso hoteli sprejeti krščanske vere. Eden od teh je bil Črtomir, ki je skupaj s svojo vojsko, če le tej lahko tako rečemo, zbežal v Bohinjski grad. A Valjhun in njegove čete ga kaj kmalu zasledijo in obkoljejo. Obleganje gradu traja šest mesecev. Ker so bile zaloge hrane v gradu omejene, je začela Črtomirova vojska stradati. Črtomir zato pozove svojo vojsko k pobegu, saj je, po njegovem,

boje umreti kot postati suženj. Celotna vojska se odloči slediti Črtomirju. Pobeg želijo izvesti ponoči, saj naj bi takrat Valjhunovi vojaki spali. A žal želi tudi Valjhunu ponoči zasesti grad, saj naj bi takrat Črtomirova vojska spala. Tako nastane ogromen pokol. Celotna Črtomirova vojska, z izjemo Črtomira, umre.

8. Krst govori o nadaljni usodi mladega junaka Črtomira.

Črtomir stoji ob Bohinjskem jezeru in premišlja, kaj naj stori, kajti deželo so zaslužnili tujci in zdaj po njej neusmiljeno gospodarijo. V spominu obudi podobo srečnih dni z Bogomilo na Blejskem otoku in sredi te idile je moral zapustiti deklico ter oditi v boj. Obide ga misel na samomor, vendar ga od tega odvrne ljubezen do Bogomile. Želi jo videti, kar v njem zbudi upanje na novo življenje. Ribič ga popelje na drugo stran jezera in Črtomir ga prosi naj poišče Bogomilo. Naslednje jutro pride Bogomila, v spremstvu duhovnika, in Črtomir ji veseli hiti naproti. Srečen je. Bogomila mu pove, kako je trepetala zanj. V strahu, da ga ne bi nikoli več videla, se je odrekla poganstvu ter postala kristjanka, saj je le tako obstajalo upanje, da se bosta ponovno srečala. Hkrati je spoznala kako je živela v zmoti, saj se *“pravi Bog imenuje Bog ljubezni, ki ljubi vse svoje otroke”*. Prosi ga, naj tako stori tudi on. Črtomir je, Bogomili na ljubo, pripravljen narediti vse; podvomi pa, da je njen bog res bog ljubezni, saj je videl, kako kristjani z ognjem in mečem širijo svojo vero. Toda duhovnik mu razloži, da Valjhun ne ravna po božji volji, ampak po *“svoji slepi glavi”*. Črtomir se odloči za krst, vendar pa ga zanima, kdaj bosta lahko sklenila zakonsko zvezo. Takrat mu Bogomila odvrne, da se je, da bi ga rešila smrti, zaobljubila bogu in se s tem odpovedala njihovi zvezi. Ker je bila njena molitev uslišana, ne more postati njegova žena na tem svetu. Tako se Črtomiru v trenutku razblinijo upi in postane nesrečen (*“beg je moj up, gozd je moj dom. Nespametna bila bi z mano zveza, ki me preganja vedno sreče jeza”*). Toda Bogomila ga potolaži s sledečimi besedami: *“odkrila se bo tebi onstran groba ljubezni moje čistost in zvestoba”*. Črtomir se ukloni njeni volji: pusti se krstiti, nato pa odide v Oglej, kjer postane duhovnik in: *“Nič več se nista videla na sveti.”*

9. Črtomir: V Uvodu je neustrašen, na smrt pripravljen, svobodoljuben voditelj in bojevnik. Veruje v svobodo, raje gre v smrt kakor pa da bi živel v suženjstvu. Verjame, da bodo lahko Slovenci ostali na tem svetu le z neodvisnostjo in samostojnostjo naroda.

10. Ko se v začetnem delu Krsta srečamo s Črtomirom in Bogomilo, ju spoznamo kot najsrečnejša ljubimca. Njuna ljubezen je čista in iskrena. Bogomila kot šestnajstletna deklica ljubi s svojo nežno dušo postavnega Črtomira naivno, zaupljivo in mladostno. Njuna ljubezen je enaka ljubezni vseh fantov in deklet: skupaj želita preživeti čim več časa. Njuna ljubezen ne pozna ovir. Nekakšno oviro začne predstavljati Črtomirova odločenost braniti vero staršev.

12. Črtomirova želja po osebni sreči se kaže ko hoče narediti samomor, v tistem trenutku pa se spomni na ljubezen do Bogomile in njegovo življenje spet dobi nov sijaj.

16. Konca epa ne razumem najbolje.